

Mittaamisella ja viestinnällä kohti muutosta – miten sinäkin voit toteuttaa vaikuttavan hankkeen?

22.6.2026

Hankkeilta odotetaan vaikuttavuutta. Toimenpiteiden toteuttamisen ja tavoitteiden saavuttamisen lisäksi yhä useammin kysytään, millaista muutosta hankkeella on saatu aikaan ja miten vaikutukset näkyvät kohderyhmien toiminnassa pitkällä aikavälillä. Vaikuttavuuden osoittaminen edellyttää suunnitelmallisuutta, tarkoituksenmukaisia mittareita sekä kykyä viestiä muutoksesta ymmärrettävästi.

VAIKUTTAVA – hankkeiden vaikuttavuuden tehostaminen tekoälyllä Etelä-Pohjanmaalla -hankkeen järjestämissä vaikuttavuustuokioissa tarkasteltiin vaikuttavuutta neljästä näkökulmasta: muutosteorian, mittaamisen, vaikuttavuuden osa-alueiden ja vaikuttavuusviestinnän kautta. Kaikkia edellä mainittuja teemoja yhdistää sama fokus: vaikuttavuus rakennetaan jo hankkeen suunnittelu- ja alkuvaiheessa.

Muutosteoria auttaa tekemään vaikutukset näkyviksi

Vaikuttavuuden tarkastelu alkaa kysymyksestä, millaista muutosta hankkeella tavoitellaan. Muutosteoria tarjoaa tähän työkalun. Sen avulla kuvataan, miten hankkeen toimenpiteiden oletetaan johtavan tuloksiin, vaikutuksiin ja lopulta pitkän aikavälin muutokseen.

Muutosteorian rakentaminen perustuu niin sanottuun taaksepäin kartoitukseen. Työskentelyssä lähdetään

liikkeelle tavoitellusta tulevaisuuden tilasta ja pohditaan, mitä välivaiheita ja toimenpiteitä sen saavuttaminen edellyttää. Näin hankkeen tavoitteiden, toimenpiteiden ja resurssien väliset yhteydet tulevat näkyviksi.

Muutosteoria auttaa myös tunnistamaan muutoksen taustalla olevia ja sen edellyttämiä oletuksia sekä toimintaympäristön vaikutuksia. Samalla se tukee hankkeen johtamista, arviointia ja viestintää koko toteutuksen ajan.

Vaikuttavuus näkyy muutoksena

Vaikuttavuuden mittaamisen lähtökohtana on muutos. Mitä hankkeen ansiosta tapahtuu sen kohderyhmän toiminnassa tai muuttuuko elinkeinossa jokin? Entä ihmisten asenteissa tai ympäristössä?

Mittareiden suunnittelu kannattaa aloittaa jo hankkeen valmisteluvaiheessa. Kun tavoitteet, kohderyhmät ja odotetut muutokset tunnistetaan riittävän varhain, voidaan myös tiedonkeruu suunnitella tarkoituksenmukaisesti. Näin vältetään tilanne, jossa hankkeen päättyessä huomataan, ettei vaikuttavuuden osoittamiseen tarvittavaa tietoa ole kerätty.

Vaikuttavuutta voidaan todentaa sekä määrällisillä että laadullisilla mittareilla. Käyttöönotettujen ratkaisujen määrä tai ympäristövaikutuksia kuvaavat tunnusluvut ovat tärkeitä, mutta yhtä arvokkaita ovat käyttäjäkokemukset, haastattelut, havainnot ja esimerkkitarinat. Usein juuri laadullinen tieto auttaa ymmärtämään, miksi muutos on tapahtunut.

Mittareita ei tarvitse olla paljon. Olennaista on valita hankkeen tavoitteiden kannalta merkityksellisimmät mittarit ja hyödyntää kerättyä tietoa aktiivisesti myös hankkeen johtamisessa, ei ainoastaan raportoinnissa.

Viestintä tekee vaikuttavuuden näkyväksi

Vaikka hankkeessa syntyisi merkittäviä tuloksia, niiden vaikutukset jäävät helposti näkymättömiksi ilman viestintää, jossa kerrotaan siitä, millaisia seurauksia hankkeella halutaan tai on saavutettu. Vaikuttavuusviestinnän tehtävänä on kertoa, mitä muutosta hankkeella on saatu aikaan ja miksi sillä on merkitystä. Hankkeessa tehtävän vaikuttavuusviestinnän voi ajatella myös muutosviestinnäksi.

Vaikuttavuusviestintä alkaa jo hankkeen alkuvaiheessa. Viestinnällä voidaan perustella hankkeen tarve, osallistaa kohderyhmiä sekä kerätä tietoa lähtötilanteesta. Toteutusvaiheessa viestintä tukee osallistumista ja sitoutumista, kun taas hankkeen loppuvaiheessa huomio siirtyy koko hankkeen aikaisten vaikutusten näkyväksi tekemiseen.

Erityisen tärkeäksi nousevat esimerkit. Ihmiset samaistuvat kokemuksiin, tarinoihin ja merkityksiin. Kun yritys kertoo vastuullisuustyönsä kehittymisestä tai viljelijä kuvaa uuden toimintatavan vaikutuksia omaan arkeensa, muuttuvat hankkeen vaikutukset ymmärrettäviksi myös laajemmalle yleisölle.

Vaikutuksista viestiminen edellyttää pitkäjänteistä, monikanavaista ja toistuvaa viestintää, jossa kohderyhmät voivat seurata muutoksen etenemistä hankkeen eri vaiheissa.

Vaikuttavuus syntyy suunnitelmallisuudesta

Vaikuttavuuden osoittaminen on noussut keskeiseksi osaksi hanketyötä. Muutosteoria auttaa hahmottamaan tavoiteltua muutosta, mittarit tarjoavat välineet muutoksen todentamiseen ja viestintä tekee vaikutukset näkyviksi.

Nämä näkökulmat muodostavat kokonaisuuden, joka tukee hankkeen onnistumista koko sen elinkaaren ajan. Vaikuttavuus on jatkuva prosessi, joka alkaa suunnittelusta ja jatkuu vielä hankkeen päättymisen jälkeenkin.

VAIKUTTAVA – hankkeiden vaikuttavuuden tehostaminen tekoälyllä Etelä-Pohjanmaalla -hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Hanke on saanut EU:n maaseuturahoitusta Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta, jonka tehtäviä hoitaa nykyisin Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus.

Vaikuttavuustuokioiden tallenteet katsottavissa täältä:
https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/tapahtuma/vaikuttavuustuokiot-2026/

Artikkeli perustuu vaikuttavuustuokioissa esitettyihin puheenvuoroihin. Tekoälyä on hyödynnetty tallenteiden litteroinnissa ja aineiston kokoamisessa.

Sanna Hietamäki
Projektipäällikkö
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Salla Kettunen
Senior Project Manager
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Anu Palomäki
Senior Project Manager ja hankesalkkuvastaava
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Taru Mäki
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö, Luonnonvara ja biotalous
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittajat (kuva 1) työskentelevät hanke- ja kehittämistoiminnan parissa sekä edistävät vaikuttavuusajattelun ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämistä osana TKI-toimintaa. Heidän työnsä keskiössä ovat hankkeiden tulosten hyödyntäminen, vaikuttavuuden osoittaminen ja toimivien käytäntöjen juurruttaminen.

Kuva 1. Artikkelin kirjoittajat.